

Kirken Underviser
Tema: Troen alene

Dåb og tro

Fra mine allerførste år som præst løb jeg ind i anfægtelser i forhold til folkekirkens barnedåbspraksis. Mine første præsteår foregik ganske vist i Nordnorge, men de folkekirkelige forhold er meget sammenlignelige med de danske. Og anfægtelsen forsvandt ikke efter hjemkomsten til Danmark.

Af Henrik Højlund, sognepræst i Løsning-Korning

Min egen anfægtelse

Anfægtelsen bestod og består stadig i en uro over vores sorgløse dåbspraksis. Vi døber til højre og venstre tilsyneladende uden den mindste skelen til forældres tros- og kirkevaner.

Indrømmet, det er lidt unuanceret beskrevet, for der gøres faktisk mere og mere i sogne landet rundt i forhold til dåben – og netop med tanke på at styrke forbindelsen mellem dåbsfamilier og den lokale kirke, inkl. kirkevaner.

»Anfægtelsen bestod og består stadig i en uro over vores sorgløse dåbspraksis. Vi døber til højre og venstre tilsyneladende uden den mindste skelen til forældres tros- og kirkevaner.«

Ikke desto mindre skal man være temmelig frygtløs, hvis man vil vove at anfægte folkekirkens dåbspraksis. Her til lands har vi ikke for vane at fyre præster. Medmindre de rører ved barnedåben. Så skal der til gengæld ikke så meget til. Hvilke præstesager, med klare teologiske implikationer, er blevet ført helt til tops de sidste 40 års tid og i et par tilfælde med afsked til følge? Sager som har drejet sig om barnedåben.

Folkekirkens tro-løse dåbspraksis

En af det tyvende århundredes allerstørste teologer, Karl Barth, sagde engang om barnedåben, at man som præst kan have de mest vildfarne opfattelser af stort set alle centrale dele af den kristne tro, men »én ting kan du ikke. Du kan ikke modsætte dig barnedåben, for den er alt for rodfæstet. Den er mere rodfæstet end opstandelsen.« Barths ord kunne være en præcis karakteristik af situationen i dagens folkekirke.

Jeg tror, at en væsentlig baggrund for den uanfægtede og uanfægtelige dåbspraksis ligger i den udbredte opfattelse, at er man døbt, så er graven vel forvaret. Med andre ord: Det, man har fået i dåben, kan aldrig tages fra én. Vi synger det næsten lige ud i Ellingsens meget brugte dåbssalme »Fyldt af glæde«:

Og ved tidens grænse lever fortsat
dine løfteord ved døbefonten,
dåbens lys er tændt, når livet slukkes.

Dåb, frelse og tro i Det Nye Testamente

Men er det sandt? Er det ganske enkelt helt udelukket, at man kan miste dåbens løfteord, når livet slukkes? Nej, det er ikke sandt. For løfteordet var ikke, at uanset, hvad du finder på efter dåben, så mister du aldrig dåbens gave. Tværtimod er der utallige advarsler i Det Nye Testamente mod risikoen for at miste den frelse, vi har fået, når vi er knyttet sammen med Kristus ved dåb og tro.

Bare et enkelt eksempel: I Kolossenserbrevet skildrer Paulus frelsen med så stærke vendinger, at man får fornemmelsen af, at frelsen har kosmiske dimensioner. Og han konkluderer, at Gud derved »har forsonet os med sig«. Men i samme sætning kommer det lige efter: »hvis I da forbliver grundfæstede og faste i troen uden at lade jer rokke fra håbet i det evangelium«.

Der er altid dette »hvis« med. Selv med de stærkeste frelsesudtryk følger der et hvis – hvis I forbliver grundfæstede i troen.

»Selv med de stærkeste frelsesudtryk følger der et hvis – hvis I forbliver grundfæstede i troen.«

Hvad sagde Luther?

I reformationsåret er det på sin plads at trække Luther frem. Luther kan om nogen understrege dåbens kraftfulde virkning, og han taler stærkt om dåben som et udtryk for, at det ene og alene er Gud, der frelser. Og derfor sætter Luther også tyk streg under dåbens trøst, når et menneske er anfægtet over sin egen uduelighed som et kristent menneske. I Den Store Katekismus siger han f.eks.: »Dåben er så fuldt af trøst og nåde, at himmel og jord ikke kan rumme det«. Men så følger det lige efter i næste sætning: »Men det er en stor kunst at tro det. Der er ingen mangler ved skatten, men der mangler det, at man griber og fastholder den. Derfor har enhver kristen hele livet igennem nok at lære og øve sig i angående dåben. Han har altid nok at gøre med at blive fastere i troen på, hvad dåben tilsiger og bringer, nemlig sejr over døden og Djævelen, syndernes forladelse, Guds nåde, Kristus med alt, hvad han har og Helligånden med sine gaver«. Luther er med andre ord helt på linje med Det Nye Testamente. Dåben skal gribes og fastholdes i tro. For, som Luther siger det i samme skrift: »Uden tro er dåben ingen nytte til, selvom den i sig selv er en guddommelig og uvurderlig skat«.

Og et andet sted igen i Den Store Katekismus siger han: »Derfor skal enhver anse dåben for sit daglige tøj, som han altid skal have på, så han altid er at finde i troen og dens frugter, holder det gamle menneske nede og lader det nye vokse. For vil vi være kristne, må vi øve den gerning, som vi blev kristne ved. Men falder nogen ud, må han atter komme tilbage«.

Konkrete muligheder

Kort sagt: Der er meget på spil, når vi døber mennesker. Der er et helt liv på spil, hele det efterfølgende liv i tro og lydighed. Derfor skylder vi også som kirke og menighed at gøre dåbsfamilier opmærksom på det. Og ikke bare »opmærksom«. Vi skal hjælpe dåbsfamilier ind i en praksis med sammenhæng mellem dåb og tro. Og det gøres der som sagt forsøg på mange steder. Med diverse dåbsarrangementer, babysalmesang, børneklubber, familiegudstjenester, dåbsklub osv.

Hos os foregår det selvfølgelig med en dåbssamtale med præsten før dåb, men så også med et arrangement, hvor flere fra kirken er i spil med undervisning om, hvad det er, der siges ja til i trosbekendelsen, om kirkens tilbud til børnene, og så en forælder der fortæller om, hvad de gør hjemme for at synliggøre troen for og sammen med børnene. Desuden meldes barnet ind i en dåbsklub, som følger op med diverse ting de næste fem år. Og så har vi babysalmesang, børneklubber og den slags.

Summa summarum: Lad os give den fuld skrue i folkekirken for at fremme sammenhængen mellem dåb og tro. Dåbsgaven skal tages i brug. Alt andet vil være trist som regnvejr hele juli måned.